

Beter inzicht in economie door frequenter revisie

Het meten van de economie is één van de kerntaken van het CBS. Dat gebeurt volgens een set van internationaal afgesproken richtlijnen en methoden, die ervoor zorgen dat de cijfers van verschillende landen onderling vergelijkbaar zijn. De economie evolueert echter constant. Nieuwe economische activiteiten komen op, terwijl andere juist krimpen of zelfs verdwijnen. Om die reden worden de internationale richtlijnen en methoden periodiek aangepast aan de nieuwe economische werkelijkheid.

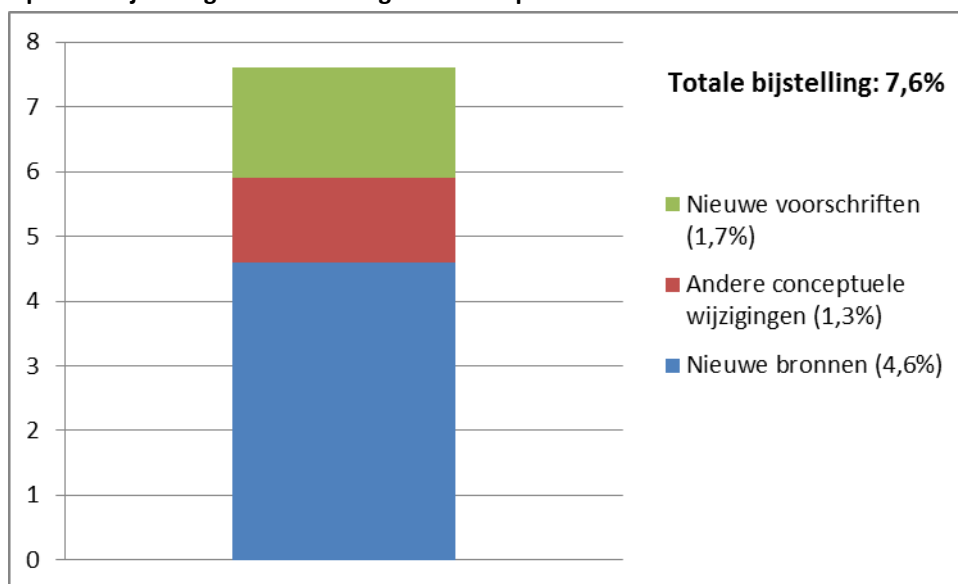
In 2013 zijn nieuwe Europese richtlijnen vastgesteld en alle landen van de EU hebben ondertussen hun metingen van de economie hieraan aangepast. Dit is wettelijk verplicht in Europa en heet een revisie. Om te voorkomen dat een dergelijke revisie leidt tot een breuk met de eerdere reeks cijfers, worden bij een revisie ook de cijfers van voorgaande jaren opnieuw berekend op basis van de nieuwe richtlijnen. Zo ontstaat er wederom een cijferreeks van in de tijd vergelijkbare cijfers. Aan de onderliggende economie verandert dit proces niets, maar een revisie is wel een essentieel instrument om het meten van de steeds veranderende economie adequaat te blijven doen.

Het CBS heeft op 6 maart jl. de resultaten van de revisie voor het verslagjaar 2010 gepubliceerd en in juni en september de bijbehorende tijdreeks 1995-2013. Ook de kwartaalgegevens voor 2014 zijn al op basis van de nieuwe internationale richtlijnen. Met de publicatie van de resultaten van andere lidstaten kunnen de Nederlandse uitkomsten nu ook in Europees verband vergeleken worden.

Meer nadruk op het meten van ICT, globalisering, research en illegale activiteiten

Volgens de nieuwe richtlijnen is het bbp (de omvang van de economie) 3,0 procent groter dan het bbp volgens de oude richtlijnen. Belangrijke wijzigingen in de nieuwe richtlijnen zijn die voor investeringen in onderzoek en ontwikkeling, militaire investeringen en internationale handel. Relatief nieuwe economische fenomenen – zoals de ontwikkelingen in de ICT sector en de voortgaande globalisering – worden nu vollediger meegenomen. Voor Nederland kwam de meting van het bbp hierdoor 1,7 procent hoger uit. Ook moesten lidstaten met deze revisie al bestaande richtlijnen doorvoeren voor het meten van onder andere illegale activiteiten en het waarderen van software die bedrijven in eigen beheer ontwikkelen. Dit zorgde in Nederland voor een opwaartse bijstelling van 1,3 procent. Samen met de eerder genoemde 1,7 procent leidde dit tot een verhoging van het bbp met 3,0 procent.

Opbouw bijstelling van de omvang van het bbp in 2010

Hogere kwaliteit en lagere administratieve lasten door nieuwe bronnen

Het CBS heeft de afgelopen jaren sterk geïnvesteerd in het (geautomatiseerd) verkrijgen van nieuwe en betere databestanden. De belangrijkste ontwikkeling hierin is het gebruik van registerdata van diverse overheidsinstanties, zoals de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel. Hierdoor is het CBS erin geslaagd de lastendruk door enquêtes voor het bedrijfsleven substantieel te verminderen en tegelijkertijd de kwaliteit van de metingen van de economie verder te verhogen. De nu gebruikte integrale registerdata geven voor onderdelen van de economie een completer en actueler beeld dan bijvoorbeeld steekproeven bij bedrijven. Zo meet het CBS met deze registers nu beter de bijdrage van zzp-ers en andere zelfstandigen, die de afgelopen jaren sterk in aantal zijn toegenomen. Ook de groeiende omvang van de ICT-industrie is op deze wijze beter in kaart gebracht. Daarnaast is er bijvoorbeeld ook een veel vollediger beeld van het aantal (kleine) bedrijven, de betaalde salarissen en onze financiële verhoudingen met het buitenland.

Om te voorkomen dat gebruikers in kort tijdbestek met verschillende revisies zouden worden geconfronteerd, heeft het CBS ervoor gekozen om tegelijkertijd met de invoering van de nieuwe internationale richtlijnen ook een zogenaamde bronnenrevisie door te voeren. In een dergelijke bronnenrevisie wordt de nieuw ontwikkelde broninformatie volledig ingezet voor het meten van de omvang van de economie. Het effect hiervan is relatief groot (4,6 procent). Door de keuze van het CBS, om de invoering van de nieuwe internationale richtlijnen te combineren met

het toepassen van nieuwe bronnen, valt het totale effect van de revisie relatief hoog uit, net als in een aantal andere Noord-West Europese landen zoals Zweden, het Verenigd Koninkrijk, Ierland en IJsland.

Het netto effect van het voorgaande op het overheidstekort als percentage van het bbp bleek beperkt. Voor 2010 gaat het overheidstekort van 5,1 procent naar 5,0 procent van het bbp. De overheidsschuld is voor 2010 met 0,6 miljard euro naar boven bijgesteld, vanwege de inzet van nieuwe brongegevens. Omdat de bijstelling van het bbp relatief groter is, werd de overheidsschuld voor 2010 van 63,4 naar 59,0 procent van het bbp bijgesteld.

CBS blijft investeren in steeds verdere verbetering van zijn economische statistieken

Hoewel het uitvoeren van revisies en verbeteringen onvermijdelijk en noodzakelijk is, is het CBS zich bewust van het feit dat de impact groot kan zijn, zoals nu het geval is. Om ook in de toekomst de kwaliteit van de meting van het bbp verder te verbeteren, gaat het CBS vanaf nu frequenter (eens in de vijf jaar) een revisie uitvoeren om nieuw beschikbaar gekomen broninformatie op te nemen in de meting van omvang van de Nederlandse economie. Tussen de huidige revisie en de vorige zat een relatief lange periode van negen jaar. Het vaker uitvoeren van revisies leidt naar verwachting tot kleinere bijstellingen. Nieuwe bronnen zullen, zodra ze beschikbaar zijn en zoals gebruikelijk, wel al zoveel mogelijk gebruikt worden voor het meten van de ontwikkelingen in de Nederlandse economie. Dit is ook in lijn met internationale ontwikkelingen. De resultaten van de volgende revisie zullen naar verwachting in 2019 worden gepubliceerd. In de tussentijd investeert het CBS continu en samen met bedrijven en overheidsorganisaties, zoals De Nederlandsche Bank en de Belastingdienst, in het steeds verder verbeteren van databronnen en het automatiseren van processen, waardoor de nauwkeurigheid en kwaliteit zal blijven toenemen.

Meer informatie over de revisie?

Het CBS heeft eerder dit jaar al gepubliceerd over de revisie van zijn Nationale rekeningen en de uitkomsten. Ook is er een uitgebreide methodische verantwoording beschikbaar. Deze zijn via de volgende links te raadplegen.

Artikel 6 maart 2014: Revisie nationale rekeningen: Uitkomsten voor het verslagjaar 2010

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/macro-economie/publicaties/artikelen/archief/2014/2014-802-pb.htm>

Artikel 25 juni 2014: Revisie nationale rekeningen 2014: technische toelichting

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/macro-economie/methoden/bijstellingen/economische-groei/2014-revisie-nationale-rekeningen-technische-toelichting-2014.htm>

Tijdslijn: Revisie van de macro-economische cijfers van het CBS

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/macro-economie/publicaties/artikelen/archief/2014/2014-02-revisie-macro-economische-cijfers-cbs.htm>

De nieuwe metingen van het BBP voor alle EU lidstaten publiceert Eurostat op 17 oktober. De nieuwe metingen over de overheidsschuld en het overheidssaldo volgen op 21 oktober aanstaande.